

Høringssvar fra Norsk Gartnerforbund - forslag til lov om forebygging og reduksjon av matsvinn (matsvinnloven)

Norsk Gartnerforbund (NGF) takker for muligheten til å gi innspill til forslaget om en ny lov for forebygging og reduksjon av matsvinn. Vi anerkjenner betydningen av å redusere matsvinn og støtter intensjonen bak lovforslaget. Det er avgjørende at tiltakene som foreslås er målrettede, balanserte og tilpasset hele verdikjeden. NGF ønsker å fremheve behovet for en differensiert tilnærming som tar hensyn til utfordringene og realitetene for produsenter i grøntsektoren.

Omfang og helhetlig virkemiddelbruk

NGF mener at en helhetlig tilnærming til matsvinnreduksjon er avgjørende for å oppnå reelle resultater. Matsvinn forekommer i flere ledd av verdikjeden, og tiltakene må favne bredere enn kun produksjon, distribusjon og omsetning. Det er avgjørende at lovforslaget bygger videre på eksisterende strategier, inkludert bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn, for å sikre at virkemidlene er koordinerte og effektive.

Matsvinn i grøntsektoren

Ifølge Landbruksdirektoratets rapport "Matsvinn i jordbrukssektoren – Kartlegging for 2023" utgjorde matsvinn i grøntsektoren 46 382 tonn, tilsvarende 9,4 % av produksjonen.

Hoveddelen av dette svinnet skyldes klimatiske forhold, strenge markedsstandarder og begrensede lagringsmuligheter. NGF mener at løsningen på dette problemet alene ikke er streng regulering, men heller:

- Justering av markedsstandarder for å tillate en større variasjon av frukt og grønnsaker i handelen.
- Investering i bedre lagrings- og distribusjonsmuligheter for å redusere svinn etter høsting.
- Utvikling av alternative avsetningskanaler, inkludert industriell bearbeiding og foredling.
- Tiltak for å overproduksjon av norske varer gjennom målrettede importrestriksjoner, slik at markedet blir mer forutsigbart og gir mer rom for norskprodusert frukt og grønt.

Aktsomhetskrav og rapporteringsbyrde

Forslaget innebærer at virksomheter pålegges aktsomhetsvurderinger og tiltak for å redusere matsvinn. NGF mener at slike krav må være proporsjonale i forhold til aktørene i grøntsektoren. Mindre produsenter bør ikke pålegges uforholdsmessig byråkrati, og kravene bør harmoniseres med eksisterende rapporteringsforpliktelser for å unngå dobbeltarbeid. En sektorbasert tilnærming til aktsomhetsvurderinger vil være mer effektiv enn individuelle krav for hver enkelt produsent.

Alternative avsetningsmuligheter for overskuddsprodukter

NGF mener at det er avgjørende å styrke incentiver for alternative avsetningsmuligheter, spesielt innen industriell bearbeiding og foredling. Ifølge rapporten "Matsvinn i grøntsektorens primærledd – Årsaker og tiltak" er en betydelig andel av svinnet knyttet til manglende avsetning i markedet. For å adressere dette foreslår vi:

- Innføring av incentiver for bruk av overskuddsprodukter i industrien.
- Offentlige innkjøp av ukurante produkter for å stimulere markedet.
- Bedre logistikk- og distribusjonsløsninger for å sikre at produkter når alternative markeder.

Markedsutfordringer og kvalitetskrav

Strengt markedsstandarder er en av hovedårsakene til matsvinn i grøntsektoren. Store mengder spiselig frukt og grønt kastes fordi de ikke oppfyller estetiske eller størrelsesmessige krav. NGF mener det er nødvendig med tiltak som:

- Pålegger dagligvareaktører å akseptere en bredere variasjon av produkter.
- Øker forbrukerbevissthet om verdien av produkter med naturlige variasjoner.
- Støtter initiativer for direkte distribusjon til forbrukere utenom tradisjonelle markedsledd.

Tilsyn og sanksjoner

NGF mener at eventuelle sanksjoner må være rettferdige og proporsjonale. Store aktører bør pålegges rapporteringskrav, mens småskalaprodusenter bør unntas fra unødvendige administrative byrder. Videre må overtredelsesgebyrer vurderes i lys av hvilke praktiske muligheter virksomhetene har for å redusere matsvinnet.

Konklusjon

NGF støtter intensjonen bak lovforslaget, men mener at tiltakene må være målrettede og gjennomførbare for produsenter i grøntsektoren. Lovforslaget bør derfor:

- Sikre at reduksjon av matsvinn sees i sammenheng med andre virkemidler.
- Stimulere alternative avsetningsmuligheter og redusere juridiske barrierer.
- Justere markedsstandarder for å redusere svinn.
- Unngå uforholdsmessige administrative byrder for mindre produsenter.
- Redusere risikoen for overproduksjon av norske varer ved å vurdere importtiltak som sikrer bedre balanse mellom innenlandsk produksjon og markedsetterspørsel.

NGF ser frem til videre dialog med departementet for å sikre at loven bidrar til en reell og effektiv reduksjon av matsvinn i hele verdikjeden.

For Norsk Gartnerforbund

Morgan Andersson
Generalsekretær